

גדל שקלים

מיסודו של המלובין ראש המקובלים הנאון הצדיק רבינו מרדכי שרעבי זע"א

י-ם	ת"א	ח"פ	ב"ש
6:44	7:02	7:05	7:03
7:57	8:00	8:00	7:58
ר"ת:	8:38		

דבר ה'

מאמר השבועי באתר "דבר ה'" המוקדש לרבי בנימין שמואל'ל שליט"א

זה הזמן לחזור בתשובה!

מעונותיו, ומתי נטהר אדם מעוונותיו? בשעה שנכנס בתשובה ההיא כראוי. עכ"ל.

מעלתה של התשובה

התשובה היא מצות עשה דאורייתא, כמו שכתוב (במדבר ה, ו-ז): "איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם והתודו את חטאתם אשר עשו". ואומר (דברים ז, ל): "בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה ושבת עד ה' אלהיך ושמת בקולו" וכו'.

הנה, התורה הקדושה מתחילה באות ב'. ואומר רבינו הר"ח הטוב בשם האר"י (עץ חיים ש' י"ד) כי הטעם שהתחילה התורה באות ב', הוא מפני שהתורה ניתנה לנו מעולם הבריאה שהוא סוד הבינה, והב' רומז לבינה. וידוע כי התשובה היא בבינה, בסוד הפסוק (תהלים קל, א): "אם עוונות תשמור יי' ה' מ"י יעמוד" - מ"י היא הבינה, חמשים שערי בינה. ולכן כתוב (איכה ב, ג): "מ"י ירפא לך", לרמז שהגאולה תהיה ע"י התשובה, כי התשובה תגיע עד כסא הכבוד, ואז נזכה לגאולה.

וכותב האר"י הקדוש, שאדם צריך לשוב בתשובה לפני כל לימוד תורה ועשיית מצוות, שאם לא כן המצוות שעושה הולכים לסט"א. ועל כן אמר הנביא (ירמיהו ד, א): "נירו לכם ניר ואל תזרעו אל קוצים".

וע"פ זה מסביר ה"תפארת שלמה" את מה שאמרו (סוכה ל): "מצוה הבאה בעבירה", פירוש, שהמצוה עצמה באה בתוך העבירה, בין החיצונים רח"ל. ולכן צריך להיות קודם בבחינת 'סור מערע', ואחר כך 'עשה טוב'.

ואומר החוזה מלובלין, כי מי שעושה תשובה לפני מצוה ולימוד תורה, אזי לא יקרא רשע ותקובל תורתו ומצוותו. וזהו שאמר הכתוב (משלי כח, ג): "ומודה ועוזב ירוחם", פ' אם מודה על פשעיו ועוזב אותם - אז ירוחם מלשון 'רחים רבנן', כלומר, יהיה אהוב על השם יתברך.

על פי עד אחד

מובא בפרשתינו "על פי שנים עדים או שלושה עדים יומת המת לא יומת על פי עד אחד" מה פ' יומת המת, והלא המת מת כבר, מה שייך להמתת, אלא הרמז כאן ע"פ רבותינו שדרשו בגמרא (ירושלמי מכות פ"ב ה"ו) "שאלו לחכמה: נפש החוטאת מה דינה? אמרה להם (משלי יג, כא): חטאים תרדף רעה. שאלו

לנבואה: נפש החוטאת מה דינה? אמרה (יחזקאל יח, ד): נפש החוטאת היא תמות. שאלו לתורה: נפש החוטאת מה דינה? אמרה: יביא אשם ויתכפר לו. שאלו לקב"ה: נפש החוטאת מה דינה? אמר להם: תעשה תשובה ויתכפר לה.

וכך אומר הזוהר הקדוש, שבאו המלאכים לפני הקב"ה, ואמרו לפניו: רבונו של עולם! אתה רוצה לברוא את האדם, ולתת לו את התורה? איך אפשר לתת לו את התורה? הוא לא יקיים אותה, ועתיד לחטוא לפניך, שהרי יש לו יצר הרע! אמר להם: בשביל זה בראתי תשובה.

אמר הקב"ה לתשובה: אני משיביע אותך, כשבני חוזרים בתשובה - תפתחי להם את הדלת ותקבלי אותם. וזה שאומר הכתוב "על פי שנים עדים או שלושה עדים יומת המת", מי הם השנים עדים? אלו החכמה והנבואה. החכמה אומרת חטאים תרדף רעה, והנבואה אומרת נפש החוטאת היא תמות. "או שלושה עדים" גם התורה אומרת יביא אשם ויתכפר לו, ועכשיו בעוונותינו אין אשם, אין בית מקדש, וכשאינן אשם - יומת המת. אבל למעשה "לא יומת" - על פי עד אחד! מי הוא העד האחד? זה הקב"ה. כי הוא אומר: יעשה תשובה ויתכפר לו.

עתה בחודש אלול, פותחים שערים לתשובה, וצריך לעשות תשובה בכל לבנו בכל נפשנו ובכל מאודנו, לחזור בתשובה לפני בורא העולם ולהתחרט על המעשים שלנו. אדם לא יעביר את הזמן שלו בהבלים, כל רגע שהוא לא עובד את ה' באמת, שהוא לא לומד תורה, שהוא לא חי חיים רוחניים, זה הפסד נצח! אין תענוג גדול יותר ממה שאדם חי חיים רוחניים, ואין שמחה יותר משמחת התורה. אדם שרוצה תענוג בעולם הזה ובעולם הבא, זה רק ע"י תורה, יראת שמים ומידות טובות. כל הבלי העולם הזה הם רק מזיקים גם בגשמיות וגם ברוחניות, ואדם שיש לו שכל, הוא מואס בזה, כי העיקר זו הרוחניות. ומה יעשה? יאמר ליצר הרע: תבוא מחר! את ה' מתחילים לעבוד עכשיו!

וכן יעשה בימים אלו חשבון נפש, יקרא תיקוני הזוהר, ובכל יום יקום לסליחות. הזמן דוחק, וצריך לחזור בתשובה בעוד מועד, ויהי רצון שבזכות התשובה נכתב ונחתם לחיים טובים ולשלום אנחנו וכל עמו ישראל, ובא לציון גואל. שבת שלום ומבורך.

ידוע, כי תכלית בריאת העולם כולו לא נברא אלא בשביל "ישראל" שנקראו ראשית. שנאמר (בראשית א, א): "בראשית ברא אלהים". ואמרו חז"ל (תנחומא בראשית ג, א) בשביל ישראל שנקראו ראשית, שנאמר (ירמיהו ב, א): קדש ישראל לה' ראשית תבואתו. וראה הקב"ה צורך גדול לברוא את האדם עם יצר הטוב ויצר הרע, כדי שיקבל שכר טוב ע"פ מעשיו וע"פ הדין, ואם האדם היה נברא בלא יצר הרע, היה כמלאך, ולא היה צורך בו וכידוע המשל על אותו אחד שרצה לנצח במשחק כדורגל, ולהכניס הכדור בשער הנקרא בלשונם 'גול', והלך בבוקר השכם כאשר אין איש במגרש, והיה בועט בכדור ומכניס 'גול' ועוד 'גול', ובא אח"כ והתפאר שהכניס היום עשר גולים. אמרו לו: הכיצד? וסיפר להם. אמרו לו: זו לא חכמה לנצח כשאין מי שיתנגד, אמנם אם תשחק עם שחקנים ויהיה מי שיתנגד, או אז - אם תנצח, מגיע לך שכר. כך הקב"ה ברא אותנו עם יצר הרע, כדי שיהיה מי שיתנגד אותנו ואם נתגבר עלינו נקבל שכר.

התשובה ממתנה לך...

ואומר רשב"י בזוהר הקדוש (בראשית דף כ"ג), שכיון שנברא האדם עם יצר הרע, אי אפשר שלא יחטא. כפי שאמרו חז"ל (שבת נה:), כי מעטים הם שמתו בעטיו של נחש שלא נמצא בהם חטא. ולזה הקדים השם יתברך את התשובה לבריאת העולם. ועיין עוד בזוהר הקדוש (אחרי מות דף סט ע"א) וז"ל בתרגום: בשעה שברא הקב"ה את העולם ורצה לברא את האדם, נתייעץ בתורה. אמרה התורה לפני הקב"ה: מדוע אתה רוצה לברוא את האדם? והרי האדם הזה עתיד לחטוא לפניך, ואם תנהג עמו כמעשיו, העולם לא יוכל לעמוד לפניך, וכל שכן האדם, אמר לה: וכי לחנם אני נקרא אל רחום וחנון וכו'? וטרם שברא הקב"ה את העולם - ברא את התשובה. אמר הקב"ה לתשובה: אני רוצה לברא אדם בעולם, ובתנאי שאם ישו בו אלי מעוונותיהם, תהיי מוכנה לסלוח לעוונותיהם ולכפר עליהם. נמצא, שבכל שעה התשובה מוכנה לאדם. וכשבני אדם חוזרים ושובים מעוונותיהם, תשובה זו חוזרת לפני הקב"ה ומכפרת על הכל, והדינים נכנעים ומושפלים כולם, ואדם נטהר

הנוסע לדרך יכין עמו "תכין"

"תְּכִין לְךָ הַדֶּרֶךְ" (יט, א)

בספר גדולת רבנו ישראל בעל שם טוב (עמ' צ"א) כותב שמאור עינינו, ר' ישראל בעל שם טוב זלה"ה ציוה, שהנוסע לדרך, יקח עימו ארבעה דברים, הרמוזים בתורת ה' בפסוקו, "תכין לך הדרך", תיבת "תכין" היא ר"ת תפילין, כיכר, יין שרף, נה. להורות, שהיוצא לדרך, יכין עמו ד' דברים אלו, כי על ידם, נושעו הולכי דרכים מכל צרה והגיעו לשלום, כן יאיר ה' פניו אלינו ועל כל ישראל אמן.

רמז לחודש אלול ולתשובה בימים אלו

"פִּי תִקְרַב אֶל עֵיר הַלְחָם עֲלֶיהָ וְקִרְאתָ אֵלֶיהָ לְשָׁלוֹם" (כ, י)

כתוב בפסוק (עמוס ג, ח) "אריה שאג מי לא ירא", "אריה" ר"ת אלול, ראש השנה, יום הכיפורים, הושענא רבה, שימים אלו הם ימי תשובה והכנה ליום הדין, ולכן "מי לא ירא". הקרבן נתנאל אומר שיש לכך רמז בפסוקו, כי תקרב "אל", "אל" ר"ת ל' אלול, כלומר שלושים יום של חודש אלול, "עיר" ר"ת עשרת ימי רצון, אלו עשרת ימי תשובה שהם ימי "רצון" לתשובה וסליחה וכפרה [וכמו שאמרה הגמ' (יבמות דף מט:)] על הפסוק (ישעיה נה, ו) "דרשו ה' בהמצאו", אלו עשרה ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים], "וקראת אליה", "אליה" מתחלקת לשנים: אליה, כלומר שבימים אלו האדם צריך שכל מחשבתו תהיה לקרוא "אל יה", ולשוב בתשובה שלמה מאהבה, שיהיה שלום בין הגוף לנשמה, והגוף יכנע לנשמה וילך אחרי הרוחניות ולא יגרר אחר התאוה הגשמית.

פירוש הפסוק על דרך הרמז

"כִּפּוּר לְעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר פָּדִיתָ ה' וְאֵל תִּתֵּן דָּם נָקִי בְּקִרְבֶּךָ עִמָּךְ יִשְׂרָאֵל וְנִכְפַּר לָהֶם הַדָּם" (כא, ח)

כפר "לעמך" גימט' "כסוף". זה הכסף שהאדם נותן לצדקה, יהיה לו לכפרה, כשמוכין לשם שמים, לשם הוי"ה אשר פדית הוי"ה.

מלאך הממונה על הפרנסה שמו סא"ל, כמ"ש רז"ל (שער הכוונות דרוש תפילת השחר דרוש א ובשער רוח הקודש דף ל"ה ע"ב) על הפסוק (תהלים קמה, טז) "פּוֹתַח אֵת יַדְךָ" ר"ת פא"י, וסופי תיבות חת"ך. ובא"ת ב"ש הוא סא"ל, גם פא"י בגימט' סא"ל, הוא נותן פרנסתו בריוח, כמו שנאמר (מלאכי ג, י) "ובחנוני באזאת".

וזהו שכתוב אשר פדית י' ר"ת פא"י, שנותן לך מזון ופרנסה ואכילה כמו שנותן לו מדה כנגד מדה.

והמשך הפסוק, "ואל תתן דם נקי בקרב עמך ישראל", היינו שלא יעשה בעם ישראל, כמו שנעשה לנחום איש גז, וכןזכר לעיל ממסכת תענית (דף כא:).

"ונכפר להם הדם" "הדם" הוא אותיות מד"ה, דהיינו מידה כנגד מידה, אם נתת לעני ורחמת עליו, הקב"ה יתן גם לך. ואם לא נתת לו אכילה ושתייה וצידה לדרך ולא עשית לו לוויה, כאלו שפכת דם נקי.

ובזמן הזה שאין לנו עגלה ערופה, הקב"ה נוקם "בעגלא" [דהיינו במהרה] ממי שהוא קשי "עורף" לעני. דהיינו "ערופה" הן אותיות "העורף", "עגלה" הוא מלשון "בעגלא", וזה נרמז בהמשך הפסוק ישראל ונכפר להם הדם ר"ת לוי"ה, כמו שפי' רש"י ז"ל ה"ל, שהזקנים אומרים שלא ראינוהו ופטרנוהו בלא מזונות ובלא "לוי"ה. ואם יש צדקה ולויה וכל הלבבות יחד, יהיה "שלום" בין ישראל לאביהם שבשמים, וכך נאמר במשנה (עוקצין פ"ג מ"ב) לא מצא הקב"ה "כלי" מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, כפר לעמך ישראל ר"ת "כלי", והוא נוטריקון כל לבבות יחד, וגם "כלי" נוטריקון כהן לוי ישראל.

חשיבות לימוד התנ"ך

"בָּנִיא מִקְרָבָהּ מֵאֲחִיהָ כְּמִנִּי יָקִים לָךְ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵלָיו תִּשְׁמָעוּן" (יה, טו)

אף שבעוונותינו לעת כזאת נסתם החזון ונעדרו המראות ואין לנו נביא וחזוה, מכל מקום הלא דבריהם קיימים ומוייבים אנחנו לשמוע בקול דבריהם דברי אלקים חיים, ואין הפרש בעולם אם היו הנביאים עצמם בחייהם ושמענו דבריהם מפהם, או אם דבריהם כתוב בנביאים שהם חיים וקיימים נאמנים ונחמדים לעד ולעולמי עולמים. ועל כן צריכים אנחנו לשמוע בקולם ולדבקה בהם וליגע ולהאמין בדבריהם הנאמרים באמת, אבל אם לא ילמד בדברי הנביאים לדעת אותם להיות בקי בהם איך ישמע בקולם לעשות ולקיים (מספר היקר יש נוחלין אזהרת התורה ס"ק מ הובא בעד המלך).

א. מה כלה מתקשטת בכ"ד קישוטין הן האמורים בספר ישעיה אף תלמיד חכם צריך להיות בקי בכ"ד ספרים (תנחומא, כי תשא טז, הובא ברש"י כי תשא לא, יח).

ב. רבינו הגר"א היה מזהיר לתלמידיו שיהיו בקיאים בכ"ד ספרי קודש עם הנקודות והטעמים (עליות אליהו).

ג. והבחורים אשר אומרים כי חרפה להם ללמוד בישיבה פרשה חומש עם רש"י וקפיטול בנביאים וכתובים, לו חכמו ישכילו היו לומדים ראשונה מכל, ראה נא הר"א מזרחי ז"ל אשר האיר עיני כל ישראל בחיבורו על רש"י על התורה. ואני משבח הספרדיים בזה וכו' (אגרת הפרי מגדים).

ד. ולא כאותן שלומדים עם תלמידים גפ"ת, אם שיועד להקשות איזה קושיא ותירוך חכים ורבי יתקרי, ובתנ"ך אין לו שום ידיעה ולשון הקודש מונח בקרן זוית, ואם שגם אני אין לי ידיעה מרובה בזה, אנוס אני כי לא היה לי שום מלמד על זה ואין מעורר אותי, גם לא היה לי הספרים הצריכים לזה ובחמלת ה' עלי נתעוררתי מעצמי ולמדתי קצת עם התלמידים מה שחנני ה' (שם).

ה. והאדם בעצמו צריך לקבוע לו שיעור ללמוד תנ"ך עם הפירושים על פי דברי רז"ל כדי לדעת ולקיים כל המצוות מדברי קבלה (עבד המלך).

ו. גלוי וידוע הוא שלימוד המקרא מלבשתו לאדם חכמה ויראה גדולה והכנה יתירה לפניו יתברך והתעוררות התשובה, הרחקת העבירות וזריזות המעשים. ובו ישיג ויראה האדם אף לפי פשוטי הענינים גדולת אלקינו ורב כוחו יתברך כיוולתו והשגחתו ומעשיו הנפלאים והעצומים בעליונים ובתחתונים, ובזולת זה מהחכמה והמוסר והמידות טובות מה שלא ישוער (יש נוחלין סם).

בל תשחית במקום מצוה או חשש איסור

"לֹא תִשְׁחִית אֶת עֵצָה לְנִדְחַ עֲלֵיו גְרָזָן כִּי מִמֶּנּוּ תֹאכַל וְאִתּוֹ לֹא תִכְרַת" (כ, יט)

לא תשחית את עצה, כמו כן נכנס בתוך זה הלאו שלא לעשות שום הפסד, כגון לשרוף או לקרוע בגד או לשבר כלי לבטלה וכל ענינים אלה וכל כיוצא בהם שיהיה בהם השחתה, ואמרו ז"ל תמיד בגמרא והא קא עבר משום 'בל תשחית', ומכל מקום אין מלקין אלא בקוצץ אילני מאכל שהוא מפורש בכתוב, אבל בשאר השחתות מכין אותו מכת מרדות (ספר החינוך מצוה תקכט).

א. במקום מצוה ליכא איסור בל תשחית, ולכן השרוי בתענית והביאו לו תבשיל לאכול, יכול לזורקו בהצנע ואין בזה משום בל תשחית (מרן החב"י פ"ד בספר גזי חיים מערכת ב"ת אות לו).

ב. ומזה יש ללמוד בכל מקום של חשש או תערובת איסור שנפסק להלכה בהתבטל מותר והמחמיר תע"ב, שהמחמיר אין לו איסור בל תשחית כיון שעושה כן להוציא נפשו מספק.

סגולות לזכרון

ג. האוכל מעט ואינו משיביע עצמו, היא סגולה להשיג חכמת התורה, ואמרו רבותינו ז"ל אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה. ופירשו הכוונה שמרעבי עצמו עליה, ולכן אמר הכתוב צדיק אוכל לשובע נפשו, דהיינו מעט לקיום הנפש בלבד. (עוד יוסף חי עה"ת פרשת נשא).

בעת צרה. (בניהו ר"ה ד' י בשם ספר שערי גן עדן דף עג).
ב. כתבו המקובלים סגולה לזכרון שיאמר בפיו רמ"ב פעמים "אריאל" ויכוין ששם "אריאל" עולה בגימטריא כמנין "זכירה", ואם אין לו פנאי יאמרנו מספר פעמים קודם הלימוד (נפלאים מעשיו).

א. יכוין בשם רח"ש היוצא מסופי תיבות פסוק ממולח טהור קודש ושם זה מסוגל לזכרון ולגרש החיצונים, וגם להושע

שאלה: אני נמצא בים, ויש מניין לתפילה מה הבגדים המוכרחים ללבוש כדי להתפלל?
תשובה: צריך שכל גופו יהא מכוסה, (ואם הוא מגולה אף אם יעבור זמן תפילה לא יתפלל (בה"ל סי' צא ד"ה יצא). וכן צריך לכתחילה שיהא לבוש כעומד לפני מלך.

שאלה: אני נוסע דרך של 72 דקות ויש מקום ישוב באמצע האם צריך לברך תפילת הדרך?
תשובה: לדעת מרן הגר"ע יוסף מברך, (ואף שעיקר התקנה היתה במקום שאין ישוב, היינו משום שכך מצוי חיות רעות, אבל היום הכבישים מלאים חיות רעות בצורת מכוניות, ולכן צריך לברך).

שאלה: הגעתי לצפת לקבר האר"י הקדוש, האם צריך לברך ברכת אשר יצר אתכם בדין?
תשובה: אם לא ראה קברי ישראל שלושים יום מברך (שו"ע סי' רכד סעי' יב).

שאלה: ציבור מתפללים הממהרים לעסק מיד יום, האם יכולים לדחות את קריאת התורה של שני וחמישי למנחה של אותו יום?
תשובה: אין יכולים לעשות כן (שו"ע או"ח סי' קלא ס"א, שו"ת חיים שאל ח"ב סי' טז).

שאלה: ישנם בשמים שחלק מהרכיבים שלו עשויים מדם של חיות טמאות האם מותר להריח בהם?

אלול - הנותן בים דרך

זה עתה נכנסנו לחודש הרחמים והסליחות חודש אלול, ומבואר בדברי רבינו האריז"ל (בשער רוח הקודש) כי בחודש אלול "נפתחים י"ג מקורות של ה"יג תיקוני דיקנא והם מתגלים ומאירים למטה" ונודע כי י"ג תיקוני דיקנא הם נקראים י"ג מכילאן דרחמי, כיון שהם כולם משפיעים השפעת רחמים בלא תערובת דין כלל.

וי"ג תיקוני דיקנא אלו הם רמוזים בי"ג מדות שאנו מזכירים ב"ועבור" א. אל ב. רחום ג. וחנון ד. ארך ה. אפים ו. רב חסד ז. ואמת ח. נוצר חסד ט. לאלפים י. נושא עון יא. ופשע יב. וחטאה יג. ונקמה.

לסיבה זו אנו מתחילים באמירת הסליחות וי"ג מידות מיד בתחילת חודש אלול, לעורר מידות רחמים אלו, כי זמן זה הוא עת רצון לסליחת העוונות והתשובה מתקבלת בנקל. וידוע כי התשובה היא בבינה, ואלול הוא גימטריא בינה. וכתב בפרי עץ חיים דרושי ר"ה שבחודש אלול יתקן כל העוונות והפגמים שפגם ועיוות ירבה בתשובה וירחק עצמו מעבירות ויהיה איש ירא וחרד לדבר ה', וירחק עצמו מהקפדה

תשובה: מותר (שו"ע יו"ד סי' קח סעיף ה, שו"ת שיח יצחק סי' תא).

שאלה: מקום שאסור מצד החוק לחנות בו האם גם מצד ההלכה יש בעיה לחנות?
תשובה: גם מצד ההלכה אסור לחנות, ובפרט שפעמים זה גם גובל בגזל הרבים שהוא חמור יותר מגזל היחיד, ובעוד איסורים (שו"ת משנה הלכות ח"ד סי' רכו).

שאלה: אצלנו מוכרים את מקומות הישיבה בביהכ"ס, יש מקום לידי שקנה אותו אחד המתפללים ורוצה למכור אותו לחבירו, האם אני יכול לעכב עליו שימכור דווקא לי מדינא דבר מצרא?
תשובה: יש דינא דבר מצרא גם במקומות בביהכ"ס (שו"ע חו"מ סי' קעה סעיף ג).

שאלה: האם אפשר לתת לפועל גוי לנקות ולסדר את הספרים בביהמ"ד?
תשובה: אין ראוי לעשות כן (שו"ע או"ח סי' קנד סעיף יא, שו"ת משנה הלכות חלק יד סי' כט).

שאלה: האם יש ענין לגור ולקנות חלקת קבר בירושלים?
תשובה: יש ענין גדול ועדיפות רבה לגור בירושלים (אף בירושלים החדשה) משאר ערי הארץ, באשר היא כעיר שחוברה לה יחדיו סמוך ונראה לפלטרין של מלך, ואף לענין קבורה העדיפו הרבה צדיקים שבכל דור להקבר בירושלים דווקא אף שמקום מגוריהם היה בעיר אחרת (שו"ת חת"ס חיו"ד סי' רלג, שו"ת ציץ אליעזר חלק יד' סי' נב ד"ה מאידך).

[הרבנים המשיבים:] הרה"ג שלמה חיים אלימלך והרה"ג ינון שמש]

וכעס אפילו לדבר מצוה, ומליצנות והגאווה ויזהר מאוד בברכת הנהיין.

והיינו כיון שבחודש זה נפתח דרך תשובה לכל אחד ואחד מבני ישראל וזה סוד "הנותן בים דרך", כי דרך הוא גימטריא שם ס"ג [יוד הי ואו ה] ושם קס"א [אלף הי יוד ה], וס"ג וקס"א אלו גימטריא שלהם הוא "דרך", וזוהי דרך התשובה הנפתחת בימים אלו ומאירה לכנסת ישראל שהיא סוד שם ב"ן [יוד ה וו הה] העולה בגימטריא "בים". ודרך זו היא נעשית בחודש אלול. וכבר דרשו דורשי רשומות את הכתוב "תכין לך הדרך" וכל על הכתוב "על כן יורה חטאים בדרך" כי האדם צריך להכין את עצמו לראש השנה באלול הנקרא "דרך" ומשה רבינו ביקש מהש"ת דרך התשובה במה שאמר לו (שמות לג יג) "הודיעני נא את דרכך" [ונ"א הם חמישים ואחד יום מר"ח אלול עד שמיני עצרת], ונתעטף הקב"ה כשליח ציבור והראהו סדר תפילה של י"ג מדות ואמר לו כל זמן שישראל חוטאין יעשו לפני כסדר הזה ואני מוחל להם (ר"ה יז).

לסיבה זו נהגו ישראל לומר בימים אלו אחר התפילה את מזמור "לדוד ה' אורי וישעי ממי אירא" וכו' היות ובפרק זה יש י"ג שמות הו"יה שהם כנגד אותם ה"יג מקורות עליונים של י"ג מכלילן דרחמי המאירים בזמן זה. וכתב בסידור רבי שבתי שהאומר מובטח לו שמוציא שנותיו בטוב וערב לו ומבטל מעליו אפילו גזירה הכתובה עליו ומסלק כל המשטינים והמקטרגים.

ר' אהרן אליהו רפאל חיים משה פיריה צק"ל - כ"ו אלול תרמ"ז

רבנו המקובל חק"ל כמוהר"ר אהרן אליהו רפאל חיים משה פיריה ז"ל נולד בשלונקי לאביו הרב יצחק בן ה"ר משה פיריה ז"ל, ולאמו מרת ג'ודיטא נ"ע. אביו זכה לתורה מרוב עמלו בה. מתוך יסורים קשים ועניות, כמו שהעיד רבנו בספרו "בגדי ישע" [דף מ"ו ע"ג], שגדל בתורה ולימד לאחרים, והיה לו ראות שמים בתכלית, והיה שלם בכל. אולם הוא נפטר בשם טוב מן העולם במבחר ימיו בהיות רבנו המחבר בן ה' שנים, כמו שכתב בספר "בגדי קודש אשר לאהרן" [עמוד קנ"ז], ועי"ש שאמר רבנו המחבר שאביו ז"ל היה המוהל והסנדק בבריתו.

אמו הצדקת גידלה את ילדיה במסירות נפש, וכמו שכתב רבנו בספרו [שם] זה לשונו: "ובפרט למרת אימי מב"ת שהמיתה עצמה ממש עלינו והיתה עגונה כמו כ"א שנים מעלה ומטה לגדלנו בתורה ועבודה זיע"א וכו' עי"ש וכן כתב בספרו מעיל קודש ובגדי ישע [דף ע"ו א] זה לשונו: אף על פי שלא זכה הוא לגדל אותנו שנלב"ע במבחר ימיו בעוה"ר, ומרת אמי גידלה אותנו לתורה ולמצוות כדת מה לעשות וכו', כאם רחמניה כל ימי חייה, והדריכה אותנו בעבודתו יתברך וכו', והיתה עושה בצמר ובפשתים לזון ולפרנס אותנו וכו', עיין שם עוד שסיפר אודות מעשיה הכבירים בחסד וצדקה שהיתה משמחת כלות, וגבאית צדקה לנצרכים כדי שלא יתביישו לבקש על עצמם, והיתה עושה ומעשה עם אחרים ומזכתם לעולם הבא, ומחזקת בידי השכנים הנצרכים בעת צרכם, והיתה הולכת לשמוע שיעורי תורה ומלמדת לאחרות.

רבנו עלה עם בני ביתו לארץ הקודש בשנת תר"ח, והתיישב בירושלים ת"ו, ומאז נמנה בין חכמי המקובלים ויחידי ק"ק "בית אל". גם נמנה בין רבני ישיבת "חסד אל". הוא מזכיר כרבו את הרב יוסף אנג'ל ז"ל, עיין הקדמתו לספרו מעיל קודש ובגדי ישע [דף ב' ע"א].

זוגתו היתה מרת אליגריאה בת ג'ינטיל, שנפטרה על פני בעלה. והוליד ממנה שני בנים, ראשון בקודש הרב רבי יצחק שהיה תורתו אומנותו, והשני תם וישר ירא אלהים וסר מרע הר"ר מרדכי שהיה נהנה מיגיעו. גם היה לו כמה בנות ומהן הזכיר הגדולה ג'ודיטא די ענתבי.

רבנו היה כל ימיו מתנהג בחסידות ומזכה הרבים, וכמו שכתב אודותיו תלמידו המובהק הגאון המפורסם כמוהר"ר עקיבא יוסף שלינגר ז"ל בהספדו עליו [שם דף מ"ח סוף ע"ג], זה לשונו: אין לשער ואין לספר מדותיו של אהרן זיע"א, לרובו עד יום מותו לא עבר עליו חצות לילה בשינה, וכארי התנשא בחצות לעלות לבית המדרש בית אל יכב"ץ, ולעורר ולרז את החברים ה"יו לזאת. מלבד אשר רבים השיב מעון עוד בבחרותו בשלונקי, היה מזכה הרבים לאלפיו כל יום, כאשר אלו נכנסין ואלו יוצאים בכל יום אחר תפלתם, לשמוע לימודים לפניו. וגם פה תוככי ירושלים עיה"ק ת"ו הרביץ תורה ברבים בישיבת בעלי בתים ה"ו. וכמה מצוות ומעשים טובים גרם לעשות ועשה. וכמה צדקות עשה וכו'. וכמה מעשה שלום עשה. וכמה עלבונות סבל על תוכחתו ורדיפת אמת ושלום שלו. רבנו נלב"ע באשמורת הבוקר כ"ו אלול שנת תרמ"ז [עיין בהספד הנזכר דף מ"ט ע"א], ונספד לפניו על ידי תלמידו הנ"ל הרע"ש ז"ל בשערי ציון במקהלות עם ה', ספרדים ואשכנזים ומערבים, וכל ההספד נאמר בלשון הקודש כדי שיבינו כל בני עבר.

מי המשרת ומי האדון?

וביקש חדר מרווח עבורו. ואילו "משרתו" יכול לישון בחצר, ליד האורות... פנה העשיר בכפיות קומה לפינתו, וכעבור שעה קלה, כשהיתום עלה לחדרו, חמק אל הרחוב, ראה זקן הדור צורה והשיח בפניו את לבו, וביקש את עצתו. אמר לו: אל תירא, יש לנו כאן רב גדול, נבון וחכם. אלך אליו ואשאל את פיו. לך, אמר העשיר, ויברכך האלהים.

בבוקר, התדפקו שלוחי בית הדין על דלת המלון וכה אמרו, הרב ציוונו להביא בפניו את האורחים שבאו לכאן הלילה, להתייצב בפניו לדין תורה! חרד "העשיר" המתחזה. דין תורה? מה לו ולרב? אך אין מסרבים להזמנת הרב. עלה עם "משרתו" לבית הדין. הושיבם בחדר המבוא והורום לחכות ולהמתין.

הדלת נפתחה, והרב קרא: "עגלון!" מיד זע היתום, קם ממקומו, אלא שתיכף הבין שטעה, ושב למקומו. אבל היה זה רגע קט מאוחר מדי... על כן הרב נתן בו עיניו ואמר, כן, אליך התכוונתי! השיבו "העשיר", אבל אני... אינני העגלון, הוא העגלון!

בוא, היכנס לחדרי, הורה הרב. וכשנכנס, הצליף עליו שבט לשונו. לא העיז פניו כנגד הרב, והרב קרא לעשיר שילבש את בגדיו ויטול את רכושו. סיים הרב אהבת חיים, מפה למדנו כח הצדיקים האמיתיים, איך היו מוציאים דין אמת וצדק לאור. אמת ויציב, יש כאן התגלמות של "ושפטו את העם משפט צדק".

אולם זאת ועוד טמון פה, אם את עינינו נשים בסיפור, ונעיין בו, נמצא כי יש כאן משל נוקב, הקדוש ברוך הוא שלח לעולמנו את הנשמה, חלק אלוה ממעל, אצילה ומרוממת, כדי להתעשר בתורה, במצוות ובמעשים טובים. אבל הנשמה, כשלעצמה, רוחנית היא, זקוקה ל"משרת", הוא הגוף, ועליו לספק לו את צרכיו. אכילה, שתיה, לבוש.

אך נורא הוא, כאשר ה"משרת" הופך לאדון, ומכניע תחתיו את אדוניו. כאשר כל ההידורים והמשאבים מכוונים לצרכי הגוף, והנשמה ניזונת מפירורים... הבה נשיב לנשמה את בכורתה!

בספר אהבת חיים (פרשת עקב עמ' כ"ה) הביא מעשה בעשיר נדיב וירא שמים, שגידל יתום בתוך ביתו. האכילו והשקהו, הלבישו והנעילו, השיאו אישה, קנה לו דירה, מילא אותה בכל טוב, וכדי שתהיה לו פרנסה אף קנה לו כרכרה, שיפרנס את משפחתו בכבוד. ולא זו בלבד אלא שבכל פעם שהיה זקוק לנסיעה, היה מזמין את היתום להסיעו, והיה משלם שכרו בעין יפה.

פעם קרא העשיר ליתום, ואמר: ראה, עלי לנסוע לצורך עסק מסחרי למקומות חדשים וארצות רחוקות. האם תיאות לשמש כעגלון במסעי ואני אשלם שכרך ביד נדיבה? היתום הסכים ברצון. וכך נסעו מעיר לעיר, ממחוז למחוז וממדינה למדינה, הגיעו לארץ רחוקה וזרה, ולנו שם במלון.

באמצע הלילה בא היצר הרע ופיתה את היתום ולחש באזניו: עד מתי תהיה עגלון, מתי תהיה גם אתה לאדון? מה עשה, קם ממיטתו ולבש את בגדי אדוניו ואת בגדיו הניח ליד מיטת האדון, ובאשמורת הבוקר פתח פיו בגערות: קום, עצל, עד מתי תשכב, עד מתי תאכל לחם חסד!?

גילגל העשיר את עיניו, וחשב בוודאי עדיין חולם אני, משרתי עומד מעלי, לבוש בבגדי, וגוער בי!

והמשרת פקד: קום, עצל, והתלבש! אמר לו: תן לי את בגדי, ואלבשם!

צחק היתום: וכי משרתך אני? הן בגדיך למראשותיך, קום ולבשם ותכין מהרה את העגלה לנסיעה, כי עוד רחוקה הדרך לפנינו! משהתמהמה - איים להכות!

בעל כורחו קם העשיר ולבש את בגדי משרתו. נטל את השוט וישב על דוכן העגלון, משך במושכות, ובן טיפוחיו השתרע במרכבה ולא פסק מלהמטיר עליו פקודות. בכה העשיר במר נפשו, כי ברגע אחד איבד הכל. כך נסעו יום ויומיים, שבוע ושבועיים, כשהאדון משרת כעגלון...

עד שנפשו קצה בחייו. אמר לעצמו, הרי אני גידלתי את הנער מקטנותו, נתתי לו הכל, לא חסכת ממנו מאומה. הזו התודה המגיעה לי? הזו הכרת הטוב?!

הגיעו לעיר אחת, ו"האדון" נכנס בלוויית "משרתו" ליקרה שבאכסניות

הבטחת המהרח"ו לשנה טובה

העושה פדיון נפש בערב ראש השנה ובערב יום כיפור ונותן הכסף לעניים

מובטח לו שישלים שנתו

את הפדיון יערוך המקובל רבי בניהו שמואלי שליט"א

36 שנה לראש השנה

36 יום כיפור

הזדרז למסור שמות

*6431

עלון זה יוצא לאור ע"י ישיבת המקובלים "נהר שלום" תכנן רח' שילה 6 ירושלים ניתן להשיג בטלפון: 02-6222560 | ניתן לקבל את העלון מידי שבוע לתיבת המייל, ע"י שליחת בקשה למייל: m6222560@gmail.com

לתרומות או למסירת שמות לפדיון נפש ע"י מקובלי ורבי הישיבה בטלפון: 02-624-9000

סגולה

הספר שיכניס אותך לאוירת אלוה וימיר הרחמים

רחוב שילה 4 ירושלים 02-6443300

פדיון נפש

ע"י מו"ד המקובל רבי בניהו שמואלי שליט"א

למסירת שמות 02-6222-560

זכרון נפש זה הוא תועלת ותרופה לכל צרה שלא תבוא ובפיט לזולם שיתרפא בנחת ויכיר היו נסכים ובדוקים אותו וזוהי נאלץ פעמים וזוהי מועיל בעצרת ה' תפק באותה טעם והזוהי נכרת תועלתו ותרופתו לכל אדם והזו אנונימי מה גדלו נעשיר ה' (פיי עין חיים)